

ขั้นตอนการจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด

ตามระเบียบมหาเถรสมาคม

ว่าด้วยการจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๓

สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด หมายถึงสำนักปฏิบัติธรรมที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นตามระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นสำนักปฏิบัติธรรมที่ทางคณะสงฆ์โดยมหาเถรสมาคมให้การส่งเสริมสนับสนุนให้วัดทั่วประเทศจัดตั้งขึ้นเพื่อรองรับประชาชนพุทธบริษัทที่สนใจใคร่ปฏิบัติธรรมด้วยการฝึกสมาธิ-เจริญวิปัสสนา โดยมุ่งให้แต่ละคณะสงฆ์จังหวัดควรมีสถานกปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดที่มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในด้านการฝึกอบรมสมถกัมมัฏฐานหรือวิปัสสนากัมมัฏฐาน อย่างน้อย ๑ แห่ง

การจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดนั้น ต้องดำเนินการตามตามความในข้อ ๔

แห่งระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งระบุไว้ว่า “การจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด ให้เจ้าคณะจังหวัด ประธานคณะกรรมการ จัดประชุมคณะกรรมการจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด คัดเลือกวัดที่เหมาะสม ให้เจ้าอาวาสวัดที่จัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรม ยื่นหนังสือขอจัดตั้งตามแบบ ของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เสนอคณะกรรมการจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด พิจารณาแล้วให้ประธานคณะกรรมการรายงานเสนอเจ้าคณะภาค และเจ้าคณะใหญ่พิจารณาเสนอมหาเถรสมาคมพิจารณาอนุมัติ เพื่อมีพระบัญชาการตั้งสำนักปฏิบัติธรรม ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติขึ้นทะเบียนเป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด” ดังนั้น อาศัยตามความแห่งระเบียบนี้ การเสนอเรื่องขอจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพื่อให้ที่ประชุมมหาเถรสมาคมมีมติอนุมัติ **จึงเป็นการดำเนินการโดยเฉพาะของเจ้าคณะปกครองฝ่ายสงฆ์** ในนามของคณะกรรมการจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด ซึ่งประกอบด้วยเจ้าคณะจังหวัด เป็นประธานคณะกรรมการ รองเจ้าคณะจังหวัด เป็นรองประธานคณะกรรมการ เจ้าคณะอำเภอ รองเจ้าคณะอำเภอของจังหวัดนั้น เป็นกรรมการ โดยมีเจ้าคณะใหญ่ เป็นประธานที่ปรึกษา เจ้าคณะภาค รองเจ้าคณะภาค เป็นที่ปรึกษา ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ปกครองฝ่ายบ้านเมืองทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่จะพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่อย่างใด

อย่างไรก็ตาม แม้ว่ามหาเถรสมาคมจะออกระเบียบดังกล่าวมานับเป็นเวลา ๖ ปี ตั้งแต่สมัยที่กรมการศาสนาเป็นหน่วยงานของรัฐที่รับสนองงานคณะสงฆ์โดยตรง แต่สถานการณ์การจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดกลับไม่เพิ่มขึ้น ทั้งยังไม่กระจายครอบคลุมทุกพื้นที่ของจังหวัดตามเจตนารมณ์แห่งระเบียบ มส. ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะขาดการติดตามประสานกระตุ้นส่งเสริมให้ดำเนินการตามระเบียบ มส. ซึ่งมีได้มีมาตรการบังคับ นั่นก็ส่วนหนึ่ง หรืออาจเป็นเพราะปัญหาอุปสรรคต่างๆ จึงก่อให้เกิดความสับสนในการเสนอเรื่องขอจัดตั้งทั้งแก่เจ้าคณะผู้ปกครองฝ่ายสงฆ์และเจ้าหน้าที่สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด ซึ่งส่วนใหญ่ได้เสนอเรื่องผ่านความเห็นชอบของเจ้าหน้าที่ปกครองฝ่ายบ้านเมืองส่วนภูมิภาค (นายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัด) แล้วส่งเรื่องให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาตินำเสนอมหาเถรสมาคม โดยไม่เสนอเรื่องผ่านความเห็นของเจ้าคณะภาคและเจ้าคณะใหญ่

ดังนั้น เพื่อให้การจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเป็นไปโดยถูกต้องตามระเบียบ และมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จึงกำหนดขั้นตอนเสนอเรื่องขอจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดไว้เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

- ขั้นตอนที่ ๑** เจ้าคณะจังหวัด จัดประชุมคณะกรรมการจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด คัดเลือกวัดที่เหมาะสม แล้วแจ้งเจ้าอาวาสวัดที่ได้รับการคัดเลือกทราบ
- ขั้นตอนที่ ๒** เจ้าอาวาสวัดที่ได้รับการคัดเลือกเพื่อจัดตั้งเป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดยื่นหนังสือขอจัดตั้งต่อคณะกรรมการจัดตั้งตามแบบที่กำหนด (แบบ สธจ. ๑)
- ขั้นตอนที่ ๓** เจ้าคณะจังหวัด ประธานคณะกรรมการจัดตั้ง รายงานเสนอเจ้าคณะภาคตามแบบที่กำหนด (แบบ สธจ. ๒)
- ขั้นตอนที่ ๔** เจ้าคณะภาคพิจารณาลงนามเสนอความเห็นและรายงานเสนอเจ้าคณะใหญ่
- ขั้นตอนที่ ๕** เจ้าคณะใหญ่พิจารณาลงนามเสนอความเห็น นำเข้าที่ประชุมมหาเถรสมาคมด้วยตนเองในฐานะกรรมการมหาเถรสมาคมโดยตำแหน่ง หรือส่งเรื่องโดยตรงให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ หรือส่งเรื่องคืนให้เจ้าคณะจังหวัดดำเนินการจัดส่งให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ดำเนินการจัดทำวาระเพื่อนำเสนอที่ประชุมมหาเถรสมาคมพิจารณาอนุมัติ

- ขั้นตอนที่ ๖** เลขาธิการมหาเถรสมาคมนำเสนอที่ประชุมมหาเถรสมาคมพิจารณามีมติอนุมัติจัดตั้ง
เป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด
- ขั้นตอนที่ ๗** สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จัดทำมติมหาเถรสมาคมแจ้งให้เจ้าคณะจังหวัด
ทราบ และขึ้นทะเบียนเป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด
- ขั้นตอนที่ ๘** เจ้าคณะจังหวัดแจ้งเจ้าอาวาสวัดที่เป็นสถานที่จัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด
ทราบเพื่อดำเนินกิจกรรมจัดการศึกษาปฏิบัติธรรมให้แก่พุทธบริษัทต่อไป
- ขั้นตอนที่ ๙** สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยกองพุทธศาสนศึกษา จัดสรรงบประมาณ
อุดหนุนประจำปี ตามโครงการเงินอุดหนุนการดำเนินงานสำนักปฏิบัติธรรม

ฝ่ายการศึกษาสงเคราะห์ กองพุทธศาสนศึกษา

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

โทร. ๐ ๒๔๔๑ ๔๕๕๓